

PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 4
IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI
W STRZELINIE
ROK SZKOLNY 2023/2024

SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny opracowano na lata szkolne 2023/2024 w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oświatowego, wytyczne zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz aktualną diagnozę sytuacji wychowawczej w szkole.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, 1560 i 1669)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej (Dz.U.poz.356, z późn.zm).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r.w sprawie zasad udzielanie i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. Z 2013r., poz. 532, z późn.zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 2019r.zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielanie i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. Z 2019r., poz. 322).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2018 poz. 214)

Dodatkowo program oparty jest o :

1. Statut Publicznej Szkoły Podstawowej nr 4 im. T. Kościuszki w Strzelinie.
2. Wnioski i analizy z pracy zespołów przedmiotowych oraz zespołów wychowawczych.
3. Dokumentów szkolnych oraz spostrzeżeń ważnych dla pracy szkoły (uwagi, wnioski: nauczycieli, uczniów, rodziców).

Adresatami niniejszego programu są: Rodzice – w pierwszym rzędzie odpowiedzialni za wychowanie dziecka, uczącą się w naszej szkole oraz nauczyciele wspierający rodziców

w wychowaniu i realizujący powyższy program. Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka.

Realizatorami działań wychowawczo-profilaktycznych zawartych w niniejszym programie są wszyscy pracownicy pedagogiczni szkoły. Na bieżąco współpracują z rodzicami uczniów oraz z przedstawicielami instytucji wspierających szkołę w sferze wychowania i profilaktyki. Przez wychowanie rozumie się proces wspomagania dziecka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości: fizycznej, psychicznej, społecznej. Za profilaktykę uznaje się proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka wspomaga proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której jest zapisane

Wnikliwa analiza posiadanych informacji, dokonana w roku szkolnym 2023/2024, pozwala wyłonić podstawowe problemy natury wychowawczej, którymi są:

1. Mobilizowanie rodziców do systematycznych odczytów informacji przekazywanych przez wychowawców za pośrednictwem e-dziennika.
2. Przypomnienie na godzinach wychowawczych uczniom zasad oraz sposobów rozwiązywania problemów na linii uczeń– uczeń, uczeń- nauczyciel.
3. Wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad higieny ..
4. Niwelowanie zachowań agresywnych (dokuczanie, popychanie) wśród rówieśników oraz zapobieganie agresji słownej z ich strony.
5. Wdrożenie profilaktyki dotyczącej zachowań ryzykownych różnego rodzaju uzależnień oraz zachowań prawidłowego odżywiania wśród dzieci i młodzieży.
6. Wdrożenie profilaktyki dotyczącej hejtu w Internecie
7. Inegracja zespołów klasowych ze zwróceniem szczególnej uwagi na dzieci z Ukrainy oraz dzieci powracające z zagranicy.

I. Cele programu

Podstawowym celem Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego jest prowadzenie systematycznych działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych wśród uczniów, rodziców – wspieranych przez nauczycieli.

GLÓWNE CELE WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNE:

1. Wspieranie rozwoju osobowości młodego człowieka.
2. Kształtowanie postaw i nawyków prozdrowotnych i proekologicznych.
3. Wyposażenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania w zespole.
4. Przygotowanie do podejmowania i pełnienia ról społecznych i obywatelskich.
5. Kształtowanie postaw patriotycznych.
6. Kształtowanie postaw wrażliwości na drugiego człowieka.
7. Doskonalenie warunków bezpiecznego funkcjonowania ucznia w szkole i poza szkołą oraz w świecie wirtualnym.
8. Wspieranie nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych.

Sposób organizowania zajęć pedagogicznych i wychowawczo - opiekuńczych dla uczniów klas I - III

Wymagania:

- Uczeń zna swoje miejsce w klasie i w szkole.
- Uczeń kształtuje swoje nawyki czytelnicze. Potrafi korzystać ze zbiorów bibliotecznych.
- Uczeń potrafi zachować się w sytuacji trudnej i wie do kogo zwrócić się o pomoc.
- Uczeń zna i stosuje zasady bezpieczeństwa w szkole i poza nią.
- Uczeń zna konsekwencje łamania przyjętych norm społecznych i etycznych, a w szczególności poszanowania swojej i cudzej własności.
- Uczeń potrafi samodzielnie uczyć się.
- Uczeń zna i szanuje tradycje oraz symbole narodowe i europejskie.
- Dziecko z oddziału przedszkolnego oraz nowi uczniowie z klas I-III są wprowadzani w zasady funkcjonowania grupy rówieśniczej oraz życia społecznego szkoły.
- Uczeń przestrzega zasad tolerancji i kulturalnego zachowania się w stosunku do rówieśników i pracowników szkoły.
- Uczeń zna i stosuje zasady tolerancji w stosunku do innych kultur.
- Uczeń rozwija swoje kompetencje informatyczne oraz stosuje zasady bezpiecznego korzystania z Internetu.

- Uczeń rozwija swoje kompetencje przedsiębiorczości i inicjatywy.

Oczekiwania:

- Uczeń ma poczucie przynależności do grupy, klasy i szkoły.
- Uczeń reprezentuje wysoką kulturę osobistą w życiu codziennym szkoły.
- Uczeń potrafi panować nad własnymi emocjami, nie przejawia postaw agresywnych.
- Uczeń godnie reprezentuje szkołę.
- Uczeń nie stosuje agresji wobec siebie i innych.
- Uczeń potrafi znaleźć pomoc w sytuacjach trudnych.
- Uczeń szanuje symbole narodowe, regionalne.
- Uczeń dąży do rozwijania kompetencji informatycznych przestrzegając internetowego savoir-vivre'u.
- Uczeń zna zagrożenia związane z uzależnieniami (nadużywania telefonów komórkowych, internetu, telewizji).
-

Lp	Problem	Zadanie	Ocena sposobu realizacji
1.	Wzajemne poznawanie się poprzez zabawę.	1. Uczniowie biorą udział w zabawach integracyjnych. 2. Uczniowie biorą udział w uroczystościach klasowych. 3. Uczniowie poznają osoby wspomagające pracę szkoły.	- Dokumentacja wychowawcy klasy.
2.	Przygotowanie do świadomego korzystania ze zbiorów bibliotecznych.	1. Uczniowie uczą się korzystania z biblioteki szkolnej. 2. Uczniowie poznają zbiory biblioteczne. 3. Uczniowie poznają pojęcie „lektury”.	- Kontrola kart bibliotecznych. - Dokumentacja bibliotekarza i wychowawcy.
3.	Poznanie reguł zachowania w miejscach publicznych.	1. Uczniowie stosują, na co dzień formy dobrego zachowania. 2. Uczniowie biorą udział w imprezach kulturalnych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i dobrego zachowania.	- Obserwacje i ocena zachowania uczniów przez wychowawców. - Dokumentacja
4.	Przeciwdziałanie agresji utrudniającej życie we współczesnym świecie.	1. Uświadamianie uczniom konsekwencji bycia agresywnym. 2. Praca nad doskonaleniem swojego charakteru i wyzbywaniu się słabości. 3 Uświadamianie uczniom wykorzystania danych i ich	- Dokumentacja lekcji wychowawczych. - Obserwacja uczniów, dokumentacja pedagoga

		rozpowszechniania w Internecie. 4 Przeprowadzenie warsztatów dotyczących hejtu w Internecie	
5.	Uczenie zasad bezpieczeństwa w szkole i poza nią.	1. Nauczyciele, wychowawcy zapoznają uczniów z regulaminami dotyczącymi bezpiecznego przebywania w klasie, sali gimnastycznej, boisku. 2. Wychowawcy klas uczą prawidłowego przechodzenia przez jezdnię (wychowanie komunikacyjne). 3. Nauczyciele wdrażają zasady postępowania z urządzeniami elektrycznymi oraz na wypadek pożaru. 4. Zasady udzielania pierwszej pomocy i radzenia sobie w trudnych sytuacjach. 5. Uczniowie dbają o zasady higieny osobistej .	- Dokumentacja wychowawcy - Alarmy próbne przeciwpożarowe
6.	Wdrażanie ucznia do samodzielnej pracy.	1. Uczniowie przygotowują posiadają swojego miejsca pracy. 2. Uczniowie samodzielnie odrabiają prace domowe. 3. Uczniowie prezentują swoje wiadomości i umiejętności.	- Wystawy prac uczniów. - Obserwacja przez Wychowawców.
7.	Przestrzeganie założeń Konwencji Praw Dziecka.	1. Uczniowie zostają zapoznani z ich prawami i obowiązkami wynikającymi ze Statutu szkoły oraz zawartymi w Konwencji Praw Dziecka. 2. Uczniowie poznają sposoby egzekwowania swoich praw i przestrzegania obowiązków. 3. Nauczyciele uświadamiają dzieciom, do kogo mogą się zwrócić o pomoc w sytuacjach trudnych.	- Obserwacje zachowania uczniów. - Dokumentacja wychowawcy.
8.	Kształtowanie postaw obywatelsko – patriotycznych.	1. Uczniowie kultywują tradycje związane z najbliższą okolicą i regionem. 2. Uczniowie biorą udział w uroczystościach szkolnych. 3. Uczniowie poznają symbole narodowe i europejskie. 4. Uczniowie poznają tradycje i obrzędy w Polsce oraz krajach Unii Europejskiej.	- Dokumentacja szkolna
9.	Kultura życia codziennego.	1. Nauczyciele proponują właściwy tryb życia poprzez gazetki, pogadanki, filmy, spotkania	- Dokumentacja szkolna. - Dzień Zdrowego Śniadania

		przedstawicielami służby zdrowia. 2. Odbywają się spotkania profilaktyczne np. ze szkolną pielęgniarką, rozmowy z wychowawcą spotkania z pedagog/psycholog.	
10.	Ochrona przyrody i środowiska.	1. Dożywanie zwierząt np. poprzez zbiórkę karmy, kasztanów itp. 2. Współpraca z Towarzystwem Opieki nad Zwierzętami.	- Adnotacja na stronie internetowej szkoły.
11.	Kształtowanie postaw tolerancji wobec innych kultur oraz kulturalnego zachowania	1. Poznawanie kultur i tradycji innych narodów. 2. Uczniowie uczą się tolerancji i szacunku dla innych osób i odmiennych kultur.	- Dokumentacja szkolna - Godziny wychowawcze - Informacje na stronie internetowej.
12.	Rozwój kompetencji przedsiębiorczości i inicjatywy.	1. Uczniowie rozwijają swoje kompetencje przedsiębiorczości. 2. Uczniowie rozwijają swoje kompetencje i inicjatywy.	- Dokumentacja szkolna - Informacje na stronie internetowej. - Sprawozdanie z działalności SSU.

2. Sposób organizowania zajęć pedagogicznych i wychowawczo-opiekuńczych dla uczniów klas IV-VIII

Wymagania:

- Poznanie się, tworzenie zasad funkcjonowania w grupie.
- Uczeń zna zasady bezpieczeństwa w szkole i poza nią.
- Uczeń potrafi samodzielnie uczyć się.
- Nowi uczniowie są wprowadzani w zasady funkcjonowania grupy rówieśniczej oraz życia społecznego szkoły.
- Uczeń ukierunkowuje swoje zainteresowania i uczy się racjonalnego gospodarowania czasem wolnym.
- Uczeń panuje nad emocjami.
- Uczeń zna i szanuje tradycje i symbole narodowe i europejskie.
- Uczeń zna zasady tolerancji w stosunku do innych kultur.
- Prezentowanie swoich poglądów zgodnie z ogólnie normami społecznymi
- Uczeń zna konsekwencje łamania przyjętych norm społecznych.
- Uczeń zna i stosuje zasady zdrowego stylu życia.
- Uczeń przestrzega zasad tolerancji i kulturalnego zachowania się w stosunku do innych.
- Uczeń rozwija, stosuje zasady bezpiecznego korzystania z Internetu.
- Uczeń zna zagrożenia związane z uzależnieniami.

- Uczeń rozwija swoje kompetencje przedsiębiorczości i inicjatywy.

Oczekiwania:

- Uczeń rozwija umiejętność współdziałania.
- Uczeń dokonuje samooceny i autoprezentacji.
- Uczeń rozwija swoje zainteresowania i uzdolnienia.
- Uczeń odnajduje się w nowych i trudnych dla siebie sytuacjach społecznych i życiowych.
- Uczeń ma poczucie przynależności do grupy, klasy i szkoły.
- Uczeń nie stosuje agresji wobec siebie i innych.
- Uczeń reprezentuje wysoką kulturę osobistą w życiu codziennym.
- Uczeń zna zagrożenia związane z uzależnieniami (papierosy, alkohol, dopalacze, narkotyki, nadużywania telefonów komórkowych, Internetu, telewizji).
- Uczeń godnie reprezentuje szkołę.
- Uczeń mądrze korzysta z różnych form medialnych i potrafi korzystnie ocenić ich wartość.
- Uczeń szanuje godność własną i innych.
- Uczeń jest świadomy zalet zdrowego stylu życia, propaguje go i stosuje, na co dzień.
- Uczeń zna i szanuje symbole narodowe, regionalne i wie jak się wobec nich zachować.
- Uczeń dąży do rozwoju swoich kompetencji informatycznych oraz stosuje zasady bezpiecznego korzystania z Internetu.
- Uczeń dąży do rozwoju swoich kompetencji przedsiębiorczości i inicjatywy.

ROZWÓJ

Cel:	Zadania:	Sposób realizacji:	Osoby / instytucje odpowiedzialne / realizujące:
Wspieranie rozwoju osobowości młodego człowieka.	<p>Wspomaganie umiejętności samopoznania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzbogacanie słownictwa dotyczącego samopoznania i samooceny. - Wykorzystywanie sytuacji szkolnych do treningu rozpoznawania własnych emocji, uczuć, predyspozycji i deficytów (słabych i mocnych stron). - Wdrażanie do autorefleksji. <p>Stymulowanie rozwoju samoakceptacji i samokontroli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie do samooceny i akceptacji własnych mocnych i słabych stron. - Kształtowanie umiejętności kontrolowania 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia integracyjne. - Godziny z wychowawcą. - Koła zainteresowań. - Zajęcia edukacyjne - Lekcje przedmiotowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dyrektor szkoły. - Wychowawcy. - Pedagog/ Psycholog. - Nauczyciele przedmiotów.

	<p>zachowania i panowania nad emocjami i dowolnego kreowania własnego wizerunku.</p> <p>Umiejętność wykorzystania własnego potencjału:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Motywowanie do nauki szkolnej i rozwoju. - Rozbudzanie i poszerzanie zainteresowań uczniów, stwarzanie warunków do realizowania działań wynikających z zainteresowań. - Rozbudzanie ciekawości poznawczej; rozwijanie zdolności twórczego myślenia. - Kreowanie warunków sprzyjających rozwojowi indywidualnych talentów i uzdolnień. - Wspomaganie w radzeniu sobie z własnymi niedoskonałościami. - Wspieranie ucznia o specyficznych potrzebach edukacyjnych i emocjonalnych. -Praca z uczniem zdolnym. 		
Kształtowanie postaw prozdrowotnych	<p>Wzbogacanie wiedzy dotyczącej zdrowego i higienicznego trybu życia oraz zagrożeń dla zdrowia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Propagowanie wiedzy dotyczącej zdrowego stylu życia (higieny pracy, nauki i odpoczynku, odżywiania się). - Uświadamianie skutków zagrożeń cywilizacyjnych- spotkanie z pedagogiem/psychologiem - Rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej metod radzenia sobie ze stresem. <p>Ukształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uświadamianie zdrowotnych konsekwencji własnych decyzji na przykładach zachowań ryzykownych. <p>Wyrobienie nawyków i umiejętności sprzyjających zachowaniu zdrowia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uświadamianie znaczenia higieny osobistej. - Promowanie aktywnych i atrakcyjnych form zagospodarowania czasu wolnego. - Propagowanie zasad udzielania pierwszej pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia warsztatowe. - Godziny z wychowawcą. - Zajęcia pozalekcyjne umożliwiające prawidłowy rozwój psychofizyczny, z uwzględnieniem różnorodnych form zajęć sportowych. -Lekcje przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dyrektor szkoły. - opiekun SSU. - nauczyciele: przyrody, wychowania fizycznego -pedagog/ psycholog - wychowawcy - opiekunowie organizacji i kół zainteresowań.

ROZWÓJ SPOŁECZNY

Cel:	Zadania:	Sposób realizacji:	Osoby/instytucje odpowiedzialne /realizujące:
Wyposażenie ucznia w umiejętności	Znajomość i przestrzeganie norm współżycia społecznego: <ul style="list-style-type: none"> - Promowanie zasad bezpiecznego i 	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny z wychowawcą. - Zajęcia 	<ul style="list-style-type: none"> Wychowawcy. - Nauczyciele przedmiotów.

<p>niezbędne do współdziałania w zespole.</p>	<p>kulturalnego zachowania się w relacjach społecznych w szkole oraz poza nią.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie poszanowania cudzych praw i potrzeb. - Wzbogacanie wiedzy dotyczącej ról społecznych (upowszechnianie działalności SU), hierarchii i powszechnie akceptowanych wartości. <p>Doskonalenie kompetencji emocjonalnych i społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie do rozpoznawania emocji i uczuć. - Rozwijanie wrażliwości społecznej (empatii). - Wdrażanie do wyrażania uczuć, komunikowania własnych potrzeb i wywierania wpływu na innych ludzi w sposób akceptowany społecznie. - Kształcenie umiejętności współpracy w zespole rówieśniczym i z dorosłymi. - Kształtowanie umiejętności efektywnego zachowania się w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych. <p>Eliminowanie zachowań agresywnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznawanie i nazywanie zachowań agresywnych. - Kształtowanie postaw odrzucających przemoc. - Kształtowanie umiejętności nieagresywnego rozwiązywania konfliktów i zachowywania się w sytuacjach problemowych – asertywnego przedstawiania własnych potrzeb i praw oraz odmawiania przy pełnym poszanowaniu praw i wyborów innych ludzi. 	<p>pozalekcyjne i sportowe.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Działalność SSU. - Warsztaty z pedagogiem/psychologiem. - Udział w akcjach charytatywnych np. Szlachetna Paczka, Góra Grosza -współpraca ze Stowarzyszeniem Św. Celestyna. - praca szkolnego wolontariatu: <ul style="list-style-type: none"> zbiórka kasztanów, żołędzi i szyszek, zbiórka nakrętek. 	<p>Pedagog/ Psycholog. - Opiekun SSU.</p>
<p>Przygotowanie do podejmowania i pełnienia ról społecznych i obywatelskich</p>	<p>Znajomość zasad funkcjonowania szkoły:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów i ich rodziców ze Statutem Szkoły, Szkolnym Programem Wychowawczo – Profilaktycznym. - Uświadamianie praw i obowiązków uczniów w szkole, życiu rodzinnym i społeczeństwie (m.in. przestrzeganie obowiązku noszenia stroju galowego na (dziewczynki- biała gładka koszula , granatowa lub czarna spódnica , chłopcy biała koszula, czarne lub granatowe spodnie wizytowe) oraz zmienne obuwia. - Tworzenie zwyczajów i tradycji szkoły. <p>Wytworzenie potrzeby aktywnego udziału w życiu szkoły, stymulowania postaw prospołecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie poczucia przynależności do wspólnoty klasowej i szkolnej, pozytywnego wizerunku szkoły i akceptacji obowiązków szkolnych. - Tworzenie zwyczajów i tradycji szkoły. - Kształtowanie poczucia współodpowiedzialności za grupę i 	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny z wychowawcą. - Zebrania z rodzicami. - Wybory samorządu klasowego i szkolnego. - Działalność SSU - Dzień Edukacji Narodowej. - Dzień Otwarty Szkoły. -Dzień Patrona Szkoły -Konkurs Wiedzy o Patronie Szkoły -ZHP 	<p>Wychowawcy - Nauczyciele przedmiotów Pedagog/ psycholog Administrator strony WWW. - Opiekun SSU.</p>

	<p>umiejętności funkcjonowania w niej z uwzględnieniem zasad tolerancji dla odmienności poglądów, potrzeb, przynależności, np. religijnej, społecznej, narodowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie do poszanowania mienia społecznego. - Zachęcanie do aktywnego udziału w życiu szkoły poprzez pracę w SSU. <p>Kreowanie pożądanых postaw wobec obowiązków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie uczniów z ich prawami i obowiązkami szkolnymi i społecznymi. - kształtowanie pożądanых postaw wobec obowiązków szkolnych poprzez przestrzeganie procedur zawartych w Statucie Szkoły. - stymulowanie aktywności uczniów w społeczności klasowej, szkolnej i lokalnej (np. wolontariat WOŚP). 		
Kształtowanie postaw patriotycznych	<p>Rozpowszechnienie wiedzy o historii i kulturze własnego regionu i kraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzbogacanie wiedzy o regionie i kraju. - Zaznajamianie z tradycjami, historią i kulturą narodową. <p>Rozwój poczucia tożsamości narodowej i więzi z tradycjami narodowymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie przywiązania do kraju i jego kulturowego dziedzictwa. - Wpajanie patriotyzmu lokalnego. <p>Kształtowanie tożsamości narodowej przy jednoczesnym otwarciu na wartości kultury krajów Unii Europejskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wpajanie szacunku wobec symboli, tradycji i miejsc pamięci narodowej. <p>Aktywizacja działań wynikających z postaw patriotycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie potrzeby celebrowania świąt narodowych i lokalnych. - Kształtowanie nawyku właściwych postaw podczas uroczystości i eksponowania symboli narodowych i państwowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja szkolnych spotkań okolicznościowych - Obchodzenie świąt narodowych, ważnych wydarzeń historycznych, religijnych w klasach - Konkursy, wystawy. - Lekcje historii, języka polskiego, godziny z wychowawcą. 	<p>Wychowawcy nauczyciele historii, języka polskiego, języków obcych; opiekun SSU.</p>
Kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych	<p>Uświadomienie cywilizacyjnych zagrożeń dla człowieka i przyrody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Propagowanie wiedzy dotyczącej środowiska przyrodniczego. - Tworzenie warunków do poznawania współzależności między różnymi elementami środowiska naturalnego oraz rozumienia przyczyn skutków ingerencji człowieka w świat przyrody. - Ukazywanie celowości przeprowadzania akcji ekologicznych. <p>Wypracowanie poszanowania dla środowiska przyrodniczego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za 	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny z wychowawcą. - Lekcje przyrody. - Akcje ekologiczne (Dzień Ziemi). - Realizacja projektów i programów proekologicznych - Udział w konkursach o tematyce ekologicznej. 	<p>Wychowawcy Nauczyciel przyrody.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiekun Koła Przyrodniczego.

	<p>stan przyrody; troski o jej przyszłość.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Motywowanie do uczestniczenia w ochronie środowiska naturalnego. <p>Osobiste zaangażowanie w działania proekologiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie do samodzielnego poszukiwania informacji o zagrożeniach środowiska w najbliższej okolicy. - Promowanie i kształtowanie nawyków proekologicznych. - Realizowanie działań korzystnych dla środowiska naturalnego w najbliższym otoczeniu. 		
--	--	--	--

Profilaktyka zagrożeń

Cel:	Zadania:	Sposoby realizacji:	Osoby/instytucje odpowiedzialne /realizujące:
<p>Doskonalenie warunków bezpiecznego funkcjonowania ucznia w szkole i poza nią</p>	<p>Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa ucznia w szkole:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochrona uczniów przed skutkami niepożądanych działań ludzi z zewnątrz. - Eliminowanie zagrożeń pożarowych. - Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz odpoczynku między lekcjami. - wdrażanie do przestrzegania zasad związanych z ogólną higieną - Ochrona mienia społecznego. - Przeciwdziałanie agresji w szkole. - Eliminowanie zagrożeń związanych z zachowaniami ryzykownymi uczniów. <p>Kształtowanie umiejętności samodzielnego, codziennego dbania o własne bezpieczeństwo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zaznajamianie z przepisami bhp, drogami ewakuacyjnymi w szkole. - Zaznajamianie i systematyczne przypominanie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach, podróżowania, nawiązywania znajomości, wypoczynku nad wodą itp. - Zaznajamianie z zasadami bezpiecznego korzystania z Internetu i urządzeń elektronicznych (telefonów komórkowych, tabletów, 	<ul style="list-style-type: none"> - Godzina z wychowawcą - Godziny lekcyjne w razie potrzeb. - Rozmowy z uczniami. - Obserwacje. - Zajęcia z pedagogiem/psychologiem - Udział w projektach dotyczących bezpieczeństwa uczniów, projektach profilaktycznych, szkolne procedura przeciwdziałaniu cyberprzemocy. Zachowaniom ryzykownym 	<p>Wychowawcy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pedagog, psycholog. - Nauczyciele przedmiotowi.

	<p>odtworzący, itp.).</p> <p>Doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń i właściwego zachowania się w sytuacjach niebezpiecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minimalizowanie zagrożeń związanych z drogą „do” i „ze” szkoły. - Kształtowanie gotowości i umiejętności udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach. - Uświadamianie zagrożeń związanych z życiem towarzyskim, podróżami, aktywnością w okresach wolnych od nauki. - Doskonalenie umiejętności szacowania ryzyka sytuacyjnego, rozpoznawanie nietypowych sygnałów niebezpieczeństwa. - Uświadamianie zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu. -Poznawanie sposobów krytycznego korzystania z mediów i prasy. <p>Eliminowanie z życia szkoły agresji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doskonalenie umiejętności rozpoznawania i nazywania zachowań agresywnych oraz egoistycznych. - Kształtowanie postaw odrzucających przemoc oraz umiejętności nieagresywnego, asertywnego zachowywania się w sytuacjach konfliktowych i problemowych. - Monitorowanie nasilenia zjawiska agresji w szkole. 		
<p>Nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych</p>	<p>Wpojenie wiedzy niezbędnej dla podejmowania w sytuacjach trudnych trafnych decyzji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doskonalenie umiejętności rozpoznawania czynników ryzyka i właściwego oceniania poziomu zagrożenia. - Propagowanie wiedzy o społecznych mechanizmach wywierania wpływu i konstruktywnych sposobach radzenia sobie z nimi (negocjacje, mediacje, asertywna komunikacja własnych potrzeb, sztuka odmawiania, dyskusji). <p>Wspieranie rozwoju autonomii i umiejętności dbania o własne dobro:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Godzina z wychowawcą. - Rozmowy z pedagogiem, psychologiem. - Rozmowy z uczniami. - Warsztaty i prelekcje m.in. z Policją 	<p>Wychowawcy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pedagog, - psycholog - Nauczyciele przedmiotów

	<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie. - Stymulowanie rozwoju samoakceptacji i samokontroli. - Wspieranie rozwoju niezależności od opinii grupy i odporności na nieakceptowaną presję rówieśniczą. - Wspieranie rozwoju silnych więzi emocjonalnych z konstruktywnymi jednostkami i grupami. <p>Doskonalenie umiejętności w osobistym działaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie umiejętności proszenia o pomoc i rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, które udzielają wsparcia młodzieży. <p>Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców (opiekunów):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie pożądanych postaw i zachowań rodziców wobec zagrożeń związanych z sytuacjami ryzykownymi (zażywanie substancji psychoaktywnych, dopalaczy, narkotyków, palenie papierosów). - Wzbogacanie wiedzy o prawidłowościach rozwoju psychofizycznego w okresie dorastania. - Podnoszenie umiejętności rozpoznawania sytuacji i zachowań ryzykownych. 		
<p>Eliminowanie zagrożeń utraty zdrowia i szans rozwojowych przez uzależnienia</p>	<p>Propagowanie wiedzy podnoszącej efektywność działań profilaktycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywne uczestniczenie w lokalnych i krajowych akcjach edukacyjnych. - Współpraca z osobami i instytucjami zajmującymi się problematyką uzależnień. - Podnoszenie kompetencji rodziców (opiekunów) w zakresie mechanizmów powstawania uzależnień, metod zapobiegania, rozpoznawania objawów zażywania środków uzależniających i właściwych sposobów reagowania. - Podnoszenie wiedzy uczniów oraz ukazywanie konsekwencji zażywania środków psychoaktywnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Obserwacje. - Godziny z wychowawcą. - Lekcje przyrody. - warsztaty dla klas VIII- dotyczące szkodliwości środków psychoaktywnych oraz konsekwencji ich zażywania przez uczniów - proedukacja dot. niebezpieczeństwa i konsekwencji związanych z substancjami psychoaktywnymi- wprowadzana od klasy V (na godzinach wychowawczych) - rozmowy z uczniami na temat ryzykownych zachowań oraz propagowania zdrowego 	<p>Wychowawca Pedagog/ Psycholog Nauczyciel</p>

	<p>Ukształtowanie pożądanych społecznie postaw wobec zagrożeń cywilizacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promowanie aktywnych i atrakcyjnych form zagospodarowania czasu wolnego. - Propagowanie wiedzy dotyczącej zdrowego odżywiania. - Rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej metod radzenia sobie ze stresem. - Propagowanie wiadomości dotyczących zagrożeń cywilizacyjnych, w tym związanych z korzystaniem z Internetu, nawiązywania znajomości przez Internet, ujawniania swoich danych bądź danych innych osób, przestrzegania praw autorskich publikacji. - Kreowanie modelu absolwenta. - Promowanie zdrowego stylu życia. 	odżywiania	
--	--	------------	--

Diagnoza i terapia przyczyn trudności i niepowodzeń szkolnych:

Cel:	Zadania:	Sposób realizacji:	Osoby/instytucje odpowiedzialne /realizujące;
<p>Rozwiązywanie i przeciwdziałanie problemom edukacyjnym, emocjonalnym uczniów</p>	<p>Diagnozowanie trudności w uczeniu się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznanie zakresu i skali zjawiska. - Przeprowadzenie wstępnej diagnozy lub skierowanie na badania do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej. - Przeprowadzenie wywiadu z rodzicem lub opiekunem. - Analiza prac ucznia. <p>Udzielenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyznaczenie postępowania wspomagającego rozwój dziecka i oddziaływania korekcyjno – kompensacyjnych, logopedycznych lub socjoterapeutycznych, rewalidacyjnych, rewalidacyjno-wychowawczych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia prowadzone przez specjalistów. - Współpraca z PPP. - zajęcia korekcyjno-kompensacyjne -Zajęcia z pedagogiem szkolnym i psychologiem 	<ul style="list-style-type: none"> - Pedagog. - Logopeda. - Psycholog. -Nauczyciele

	-Objęcie ucznia pomocą pedagogiczno-psychologiczną - Ustalenie zasad współpracy specjalista – rodzic – uczeń. Eliminowanie niepowodzeń szkolnych: - Korekcja i kompensacja zaburzonych funkcji. - Monitorowanie postępów ucznia.		
--	---	--	--

II. Zadania wychowawcy klasy:

1. Opracowanie planu wychowawczego klasy.
2. Prowadzenie dokumentacji szkolnej i klasowej.
3. Praca z zespołem klasowym w oparciu o plan wychowawczy.
4. Organizacja i integracja zespołu klasowego.
5. Rozwiązywanie problemów wychowawczych-ustalenie jasnych zasad i sposobów rozwiązywania problemów na linii uczeń-uczeń, uczeń- nauczyciel.
6. Współpraca z innymi nauczycielami, pedagogiem, psychologiem, logopedą i pielęgniarką szkolną.
7. Zapoznanie uczniów i rodziców dokumentacją szkolną, ze szczególnym uwzględnieniem Statutu i WSO.
8. Rozwijanie postaw twórczych uczniów.
9. Zachęcanie do udziału w różnego typu konkursach i zawodach.
10. Wspieranie dążeń do samodoskonalenia się.
11. Organizowanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
12. Motywowanie do pokonywania trudności.
13. Nagradzanie osiągnięć.
14. Współpraca z rodzicami i opiekunami prawnymi:
 - zebrania z rodzicami,
 - rozmowy indywidualne,
 - doraźne omawianie tematów wychowawczych,
 - informowanie o postępach i trudnościach edukacyjnych,
 - powiadamianie o zasadach oceniania,
 - pozyskiwanie rodziców do prac na rzecz szkoły,
 - współpraca z Radą Rodziców oraz Zespołem Wychowawczym.

KONTRAKT WYCHOWAWCZY- Zasady, którymi kierujemy się w klasie:

1. Szanujemy siebie nawzajem.
2. Tworzymy atmosferę zaufania i życzliwości.
3. Zwracamy się do kolegów/koleżanek z klasy po imieniu.
4. Nie śmiejemy się z wypowiedzi koleżanek/kolegów.
5. Dbamy o wizerunek klasy oraz szkoły.
6. Mówimy prawdę.
7. Pomagamy sobie w nauce.
8. Nie używamy wulgarnego słownictwa.
9. Konflikty rozwiązujemy na bieżąco, strony konfliktu mają prawo wypowiedzieć swoje zdanie z poszanowaniem strony przeciwnej.
10. Dochowujemy tajemnicy.
11. Każdy ma prawo do wyrażania własnego zdania na podejmowany w czasie zajęć temat.
12. Nie obrażamy się i nie urażamy uczuć i godności innych, nie ośmieszamy się nawzajem.
13. Nie stosujemy przemocy wobec innych.
14. Jedna osoba mówi, reszta słucha - nie przekrzykujemy się.
15. Nie jemy podczas lekcji.
16. Nie używamy telefonów komórkowych w budynku szkoły.

Zobowiązania uczniów:

- Nie spóźniamy się na lekcje.
- Zmieniamy obuwie.
- Nie wychodzimy w czasie lekcji z sali bez pozwolenia nauczyciela.
- Dbamy o dobrą frekwencję, aby móc organizować wyjścia klasowe oraz wycieczki.
- Dbamy o porządek w sali.
- Przynosimy usprawiedliwienia od rodziców w wyznaczonym czasie.

- Samorząd klasowy wywiązuje się ze swoich obowiązków.
- Nie używamy środków odurzających (nie palimy papierosów, nie pijemy alkoholu i nie zażywamy narkotyków na terenie szkoły ani poza nią.

*** Zobowiązania wychowawcy:**

- Dotrzymuje słowa.
- Wysłuchuje wypowiedzi wszystkich uczniów.
- Organizuje lekcje wychowawcze zgodne z zainteresowaniami uczniów na danych etapie edukacyjnym.
- Organizuje i umożliwia uczniom udział w różnych akcjach organizowanych na rzecz szkoły lub poza szkołą.

Wszelkie konflikty i nieporozumienia staramy się wyjaśnić wysłuchując każdej ze stron na zasadzie poszanowania godności drugiej osoby, w sposób mediacyjny:

konflikt UCZEŃ - UCZEŃ:

- a) rozmowa z wychowawcą klasy,
- b) rozmowa z pedagogiem/psychologiem,
- c) rozmowa z Dyrektorem lub wicedyrektorem Szkoły

konflikt NAUCZYCIEL - UCZEŃ:

- a) indywidualna rozmowa wychowawcy z nauczycielem i rozmowa z uczniem,
- b) wspólne spotkanie zainteresowanych stron konfliktu z wychowawcą,
- c) wspólne spotkanie zainteresowanych stron konfliktu z wychowawcą i pedagogiem,
- d) spotkanie stron konfliktu z Dyrektorem

konflikt WYCHOWAWCA - UCZEŃ:

- a) indywidualna rozmowa pedagog/psychologa a z wychowawcą i uczniem,
- b) rozmowa z wicedyrektorem,
- c) rozmowa stron konfliktu z Dyrektorem

III. Współpraca wychowawcza z rodzicami

1. Rodzice informowani są na bieżąco, poprzez zapis w dzienniku elektronicznym o postępach edukacyjnych oraz zachowaniu ucznia.
2. Rodzicom znane są kryteria oceniania (WSO). Kryteria obejmują materiał przewidziany programem nauczania na czas roku szkolnego. Kryteria podaje rodzicom nauczyciel przedmiotu.
3. Wychowawca powiadamia rodziców o zasadach oceniania zachowania.
4. Szkoła organizuje:
 - zebrania informacyjne,
 - konsultacje,
 - wywiadówki,
 - spotkania indywidualne,
 - posiedzenia Rady Rodziców, Zespołu Wychowawczego.
5. Obecność rodziców na spotkaniach potwierdzona zostaje własnoręcznym podpisem na liście obecności.
6. Rodzice mogą uzyskać informacje o dziecku także podczas spotkań indywidualnych. Rozmowy indywidualne odbywają się w przypadku osobistego kontaktu rodzica oraz w wyniku pisemnej prośby o przybycie rodzica lub rodzica z dzieckiem do szkoły (wezwania odnotowywane są w dzienniku elektronicznym).
7. Utrzymana jest stała współpraca z Radą Rodziców.

IV. Wykaz jednostek środowiska lokalnego współpracujących ze szkołą

Ważna jest również współpraca środowiska szkolnego ze środowiskiem lokalnym. Obejmuje działania ujęte

w tym m.in.:

- Komendą Powiatowej Policji w Strzelinie
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Strzelinie,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Strzelinie
- Stowarzyszeniem Św. Celestyna.
- Stowarzyszeniem „Gramy o życie”
- Strzelińskie Hospicjum „Nadzieja”
- Urząd Miasta i Gminy Strzelin
- Starostwo Powiatowe w Strzelinie

- Strzeliński Ośrodek Kultury
- Miejską i Gminną Biblioteką Publiczną w Strzelinie
- Parafia p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Strzelinie
- Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej w Strzelinie

V. Wykaz stałych uroczystości i imprez ogólnoszkolnych

Ceremoniał i tradycje szkolne to stałe imprezy szkolne wpisane w szkolny kalendarz, budujące klimat danej szkoły, kształtujące postawy, tradycję, korzenie na tle środowiska lokalnego.

Uroczystość	Termin
Rozpoczęcie roku szkolnego	4 września
Wybory przewodniczącego Samorządu Uczniowskiego	wrzesień
Ślubowania klas pierwszych	październik
Dzień Komisji Edukacji Narodowej / Dzień Nauczyciela	październik
Dzień Patrona Szkoły	październik
Rocznica Odzyskania Niepodległości (Honorowa Warta Harcerzy)	listopad
Mikołajki	grudzień
Jasełka Bożonarodzeniowe	grudzień
Zabawa Karnawałowa	styczeń/luty
Misterium Wielkanocne	kwiecień
Święto Konstytucji 3 Maja (Honorowa Warta Harcerzy)	maj
Dzień Dziecka	czerwiec
Uroczyste zakończenie roku szkolnego	czerwiec
Dzień Wojska Polskiego (Honorowa Warta Harcerzy)	sierpień

VI. Podsumowanie programu profilaktyczno-wychowawczego

Szkolny Program Wychowawczy podlega podsumowaniu według następujących zasad:

- Okresowego podsumowania efektywności działań wychowawczych dokonuje w obrębie zespołu klasowego wychowawca (przekazanie informacji w formie wywiadu odpowiedniemu zespołowi);
- Oceny całokształtu tych oddziaływań na poziomie szkoły dokonuje powołany przez dyrektora zespół;
- Wyniki ewaluacji są jawne i analizowane na koniec każdego roku szkolnego;
- Ze skróconą wersją raportu dyrektor zapoznaje Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców oraz przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego;
- Raz do roku zostaje wykonywane podsumowanie przez szkolnego pedagoga/psychologa. Ankieta ewaluacyjna stanowi załącznik do programu.
- Program był tworzony przy współpracy Rodziców oraz wyznaczonych nauczycieli.

Załącznik nr 1 - Ankieta ewaluacyjna dla rodziców dotycząca Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego

Załącznik nr 2 - Ankieta ewaluacyjna dla uczniów dotycząca Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego

Załącznik nr 1

**Ankieta ewaluacyjna dla rodziców dotycząca Szkolnego Programu
Wychowawczo-Profilaktycznego**

Prosimy Panią(a) o wypełnienie ankiety. Zależy nam na szczerych odpowiedziach. Wpłyną one na poprawę jakości naszej pracy. Dzięki nim będziemy mogli lepiej i skuteczniej oddziaływać na dzieci, które nam Państwo powierzają, a także w większym stopniu spełniać Pani(a) oczekiwania dotyczące ich wychowania. Dziękujemy.

Proszę o zaznaczenie 1 odpowiedzi, zakreślając odpowiednią odpowiedź według Państwa.

1. Czy zapoznał(a) się Pan(i) z Programem Wychowawczo- Profilaktycznym naszej szkoły?

a. tak b. nie

2. Czy Program Wychowawczo- Profilaktyczny jest dla Pana(i) przejrzysty i jasno napisany?

a. tak b. nie

3. Uważa Pan(i) że kontakt ze szkołą w sprawach Pana(i) dziecka jest pozytywny?

a. tak b. nie

4. Czy nasza szkoła służy wszechstronnemu rozwojowi Pana(i) dziecka?

a. tak b. nie

5. Czy uważa Pan(i) że szkoła zapobiega zagrożeniom, w tym związanych z zachowaniami agresywnymi, uzależnieniami i itp.?

a. tak b. nie

6. Czy uważa Pan(i) że szkoła wpływa na odpowiedni stosunek dziecka do otaczającego środowiska?

a. tak b. nie

7. Czy uważa Pan(i) że przestrzegane są prawa Pana(i) dziecka w naszej szkole?

a. tak b. nie

8. Czy uważa Pan(i) że system nagród i kar w naszej szkole jest odpowiedni?

a. tak b. nie

9. Czy szkoła jest przyjazna, życzliwa i wyrozumiała w stosunku do Pana(i) dziecka?

a. tak b. nie

10. Czy starania wychowawcy wobec Pana(i) dziecka, ocenia pozytywnie?

a. tak b. nie

11. Czy działania dyrektora szkoły ocenia Pan(i) pozytywnie?

a. tak b. nie

Załącznik nr 2

Ankieta ewaluacyjna dla uczniów dotycząca Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Ankieta ewaluacyjna dla uczniów dotycząca Szkolnego Programu Wychowawczego. Zwracamy się do Ciebie z prośbą o anonimowe wypełnienie ankiety. Twoje szczerze odpowiedzi posłużą do takiego doskonalenia Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego, by spełniał Twoje i nasze oczekiwania.

1. Czy zajęcia wychowawcze są twoim zdaniem interesujące?
a. tak b. nie
2. Czy znasz prawa ucznia?
a. tak b. nie
3. Czy znasz swoje obowiązki?
a. tak b. nie
4. Czy dzięki lekcjom wychowawczym mogłeś rozwiązać swoje problemy?
a. tak b. nie
5. Czy wiesz jak prawidłowo zachować się kiedy masz jakiś problem?
a. tak b. nie
6. Czy czujesz się otoczony opieką przez swojego wychowawcę?
a. tak b. nie
7. Czy zajęcia wychowawcze mają pozytywny wpływ na relacje rówieśnicze w klasie?
a. tak b. nie
8. Czy w szkole spotkałeś się z agresywnymi zachowaniami?
a. tak b. nie
9. Kto najczęściej udziela Ci pomocy w szkole? (zaznacz odpowiedź lub dopisz inną odp.)
 - a. wychowawca
 - b. pedagog/psycholog
 - c. grupa rówieśnicza
 - d . nauczyciel
 - e.
10. Czy chciałbyś zmienić coś w swojej klasie?
.....
.....